

Streszczenie

Celem niniejszego projektu była weryfikacja założeń o związkach negatywnych przekonań na temat emocji z nasileniem depresji, lęku i stresu oraz o pośredniczącym charakterze unikania doświadczania w tych relacjach. Badania przeprowadzono na grupach nieklinicznej i klinicznej osób doświadczających przewlekłego bólu. W grupie klinicznej weryfikowałam również zależności unikania doświadczania z nasileniem depresji, lęku i stresu w modelu podłużnym. Z powodu braku odpowiednich narzędzi psychometrycznych do pomiaru negatywnych przekonań na temat emocji, w pierwszej kolejności dokonałam polskiej adaptacji Skali Przekonań o Emocjach (BES-PL). Jedynie część hipotez badawczych została potwierdzona. Po odpowiednich modyfikacjach odtworzyła się oryginalnie jednoczynnikowa struktura BES-PL, uzyskując zadowalającą trafność i rzetelność. Ból był pozytywnie związany z depresją, lękiem i stresem, ale osoby z grupy klinicznej wykazały mniejsze nasilenie negatywnych przekonań o emocjach niż osoby z grupy ogólnej. Tylko w populacji nieklinicznej unikanie doświadczania okazało się istotnym mediatorem związku przekonań o emocjach z nasileniem depresji, lęku i stresu, ale ujmując jego wieloczynnikową strukturę, tylko dla części podwymiarów. Jedynie czynnik wyparcie/zaprzeczenie stanowił istotny mediator dla tego związku w grupie klinicznej. Badanie podłużne również nie przyniosło spodziewanych rezultatów, ale ze względu na małą odpowiedź na drugi pomiar, wyciąganie wniosków ilościowych jest niewskazane. Uzyskane wyniki sugerują, by przekonania na temat emocji oraz unikanie doświadczania traktować jako czynniki transdiagnostyczne. Przyszłe badania powinny odbywać się na zróżnicowanych populacjach ogólnych i klinicznych oraz koncentrować się na dalszej weryfikacji roli wyparcia i zaprzeczenia w relacji przekonań o emocjach ze zdrowiem psychicznym u pacjentów z przewlekłym bólem. Słowa kluczowe: ból przewlekły; przekonania o emocjach; unikanie doświadczania; zdrowie psychiczne